

Slovenský národopis/Slovak Ethnology vyzýva na zaslanie príspevkov do pripravovaného čísla 1/2024, ročník 72, zameraného na tému

Revitalizácia a fungovanie kultúrneho dedičstva vo verejnom priestore

Hostujúce editorky: Zuzana Beňušková (Ústav etnológie a sociálnej antropológie SAV, v. v. i.), Sanja Zlatanović (Ústav politických vied SAV, v. v. i.)

Kultúrne dedičstvo, a v rámci neho prvky tradičnej ľudovej kultúry, ale aj historické hodnoty mestského prostredia sa často stávajú nástrojom a inšpiráciou pre časť rozvojových aktivít regiónov a obcí Slovenska. Pri týchto aktivitách sú využívané rozličné formy podporných schém na rôznych úrovniach správy (od lokálnej až po svetovú úroveň), ktoré vytvárajú pre vybrané prvky kultúrneho dedičstva špecifické podmienky. Niektoré prvky zo štruktúry živého dedičstva (nehmotného kultúrneho dedičstva, tradičnej ľudovej kultúry) sa v dôsledku regulácií zvýraznia, čo môže mať pozitívne, ale aj negatívne dopady na ich ďalší vývin. Zároveň existuje riziko zmeny vnímania menej zvýrazňovaných prvkov tradičnej kultúry, ktorých hodnotu však nemôžeme považovať za nižšiu.

K novým výzvam etnológie patrí na konkrétnych príkladoch vývinu lokálnych/regionálnych/etnických tradícií analyzovať a kriticky interpretovať ich transformácie a objasniť vplyv a efektívnosť rôznych podporných programov pre ich odolnosť a využitie v rozvoji lokalít, regiónov a komunít. Prebiehajúce procesy formujúce kultúrne dedičstvo je treba skúmať ako vzťah globálnych podmienok a procesov a aktivít na úrovni jednotlivých štátov. Pozornosť by mala byť sústredená tiež na aktivizmus na úrovni mestských aj vidieckych komunít, snažiaci sa o udržateľnosť prvkov živého dedičstva.

V súčasnosti je rovnako aktuálnou aj vzájomná súvislosť medzi ochranou nehmotného kultúrneho dedičstva a cieľmi udržateľného rozvoja (<https://ich.unesco.org/en/sustainable-development-and-living-heritage>). V tomto rámci sa diskusie sústreďujú na vzťah medzi ochranou nehmotného kultúrneho dedičstva a príslušnými oblasťami udržateľnosti, ako sú rodová rovnosť, kultúrna rozmanitosť a tvorivosť, vzdelávanie, zdravie, tvorba príjmov, prírodné katastrofy a udržiavanie mieru. Skúsenosti samotných nositeľov tradícií s ochranou ich živého dedičstva v záujme udržateľnosti z rôznych kultúrnych kontextoch sú neopomenuteľné (Kimball et al., 2013; Luther, 2015; Bitušíková, 2022).

Redakcia uvíta okrem iných najmä príspevky s témami sústredenými na:

1. Terminologické vymedzenie: nehmotné kultúrne dedičstvo, živé dedičstvo, tradičná kultúra;
2. Kultúrne inžinierstvo (Kuutma, 2012), procesy zviditeľňovania, stabilizačné a destabilizačné momenty;
3. Prístupy rôznych generácií k tradičnej kultúre a živému kultúrnemu dedičstvu – transmisia, inovatívnosť, významy, ciele;
4. Stereotypy vo vnímaní tradičného spôsobu života v procesoch dynamických zmien – tradícia ako pozitívna hodnota, ako retardačný faktor, ako inšpirácia pre vznik nových javov;
5. Tradičná kultúra v kontexte lokálneho a regionálneho rozvoja;
6. Zoznamy UNESCO – kritická reflexia, existencia prvkov po zápise na niektorý zo zoznamov UNESCO na rôznych úrovniach;
7. Úloha jednotlivca v kontexte tradičnej kultúry: komunity a osobnosti;
8. Prepojenie medzi hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom – napr. vernakulárna architektúra, remeslo, dizajn, odev;
9. Tradičná kultúra a politika.

Zoznam literatúry a zdrojov:

Bitušíková, A. (2022). *Kultúrne dedičstvo a turizmus v 21. storočí*. UMB: Signis.

Kimball, M., Brunswig, R., McBeth, S., Thomas, D. (2013). Giving Placekeepers and Old Places a Local Future: Place Building Theory and the Living Heritage Paradigm. *The Applied Anthropologist*, 33(2), 3–15.

Kuutma, K. (2012). 'Between Arbitration and Engineering: Concepts and Contingencies in the Shaping of Heritage Regimes'. In: R. Bendix, A. Eggert, A. Peselmann (Eds.), *Heritage Regimes and the State* (pp. 21–36). Göttingen: Universitätsverlag.

Luther, D. (2015). Nehmotné kultúrne dedičstvo z pohľadu etnológie. *Etnologické rozpravy*, 22(1), 15–23.

<https://ich.unesco.org/en/sustainable-development-and-living-heritage>, navštívené 1. októbra 2023

Termín zaslania abstraktov: **15. 11. 2023**

Prosíme prispievateľov, aby abstrakty v slovenčine a v češtine posielali priamo do redakčného systému Slovenského národopisu na adresu:

<https://journals.savba.sk/index.php/slovenskynarodopis/about/submissions>

Termín dodania príspevkov: **15. 1. 2024**

Prosíme prispievateľov, aby príspevky posielali priamo do redakčného systému Slovenského národopisu na adresu:

<https://journals.savba.sk/index.php/slovenskynarodopis/about/submissions>

Informácie pre autorov: text príspevku by nemal presiahnuť 6,250 slov alebo 45,000 znakov s medzerami, vrátane poznámok a zoznamu literatúry a mal by rešpektovať pokyny pre prispievateľov. Podrobnosti nájdete [TU](https://uesa.sav/en/slovak-ethnology/) (<https://uesa.sav/en/slovak-ethnology/>).